

TUTKIMUSTIEDOTE

Tutkimuksen nimi

Vuorovaikutteinen implementointivalmennus hyvinvointialueen toimijoille

Pyyntö osallistua tutkimukseen

Pyydämme Teitä osallistumaan tutkimukseen, jossa tarkastellaan, kuinka nuorille suunnatun vuorovaikutusohjannan (IPC-N) juurtumista voidaan tukea esihenkilöille ja johdolle suunnatun implementointivalmennuksen avulla. Tutkimuksessa kehitetään implementointivalmennuksen malli, jolla voidaan tukea tulevaisuudessa myös muiden tutkimusperustaisten psykososiaalisten menetelmien juurtumista perustason palveluissa.

Olette tutkimuksen kohderyhmää, koska olette osallistuneet vuorovaikutusohjannan käyttöönottoon, menetelmä on käytössä johtamissanne palveluissa tai olette saaneet koulutuksen menetelmän käyttöön työssänne.

Tämä tiedote kuvaa tutkimusta ja Teidän mahdollista osuuttanne siinä. Lukekaa rauhassa tämä tiedote. Jos Teillä on kysyttävää, voitte olla yhteydessä tutkimusryhmään (yhteystiedot löytyvät asiakirjan lopusta). Jos päätätte osallistua tutkimukseen, Teitä pyydetään antamaan suostumuksenne sähköisesti tai haastattelutilanteissa suullisesti, jolloin se äänitetään.

Osallistumisen vapaaehtoisuus

Tähän tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista.

Voitte kieltäytyä tutkimuksesta tai peruuttaa jo antamanne suostumuksen syytä ilmoittamatta milloin tahansa tutkimuksen aikana. Jos päätätte peruuttaa suostumuksenne tai osallistumisenne tutkimukseen keskeytyy muusta syystä, siihen mennessä kerättyjä tietoja voidaan edelleen käyttää tutkimusaineistona tässä tutkimuksessa lainsäädännön sallimissa ja mikäli tutkimuksen toteuttaminen sitä vaatii. Jos haluatte peruuttaa tutkimukseen antamanne suostumuksen, ilmoittakaa siitä tutkimusryhmälle.

Tutkimuksen toteuttaja

Tämän tutkimuksen toteuttavat Itla (Itsenäisyyden juhluvuoden lastensäätiö sr.) ja Helsingin yliopisto yhteisessä osahankkeessaan osana Suomen Akatemian yhteydessä toimivan Strategisen tutkimuksen neuvoston rahoittamaa IMAGINE-tutkimuskonsortiota. IMAGINE-tutkimuskonsortiossa tutkitaan mielen hyvinvointia ja sitä tukevien menetelmien juurtumista osaksi palvelujärjestelmää. Itlan ja Helsingin yliopiston yhteinen osahanke keskittyy vaikuttavien menetelmien implementointiin. Hankkeesta vastaavat IMAGINE-osatutkimushankkeen johtaja Riikka Lämsä (dosentti, VTT, sh) ja vastaava tutkija Petra Kouvonon (VTT).

Tutkimuksen yhteisrekisterinpitäjät ovat Itla ja Helsingin yliopisto. Tämän tutkimuksen osalta rekisterinpitäjän yhteyshenkilö on Riikka Lämsä (riikka.lamsa@helsinki.fi, puh. 040 529 8343), joka yhteisrekisterin yhteyshenkilönä vastaa henkilötietojen käsittelyä koskeviin kysymyksiin.

Tutkimuksen tarkoitus

Tutkimuksen tavoitteena on tuottaa hyvinvointialueille tietoa ja käytännönläheinen implementointivalmennusmalli siitä, kuinka tutkimusperusteisten psykososiaalisten menetelmien juurtumista voidaan tukea suunnitelmallisesti ja kohdennetusti menetelmän jo ollessa käytössä palveluissa. Implementointivalmennusmallilla voidaan tukea tutkimusperustaisten psykososiaalisten menetelmien juurtumista perustason lasten ja nuorten palveluihin.

Tutkimukseen osallistuva hyvinvointialue osallistuu implementointivalmennukseen, johon sisältyy neljä työpajaa. Työpajoihin osallistuu esihenkilöitä, johtajia ja implementoinnin avainhenkilöitä palveluista, joissa työntekijöitä on koulutettu vuorovaikutusohjannan käyttöön. Valmennusta kehitetään implementointitutkimuksen pohjalta sekä yhdessä valmennukseen osallistuvan hyvinvointialueen kanssa. Koska valmennusta kehitetään alueiden kanssa yhdessä ja sitä räätälöidään paikallisten tarpeiden mukaan, voi se myös poiketa suunnitellusta neljän tapaamisen mallista.

Tutkimuksen tarkoituksena on

- dokumentoida ja kuvata implementointivalmennuksen kehittämisprosessi ja lopputuloksena muodostuva malli.
- tutkia, millaisia muutoksia valmennukseen osallistuneet toimijat kokevat valmennuksella olevan omaan työhönsä, työyhteisöönsä ja organisaatioonsa.
- tukea vuorovaikutusohjannan juurtumista palveluihin, ja siten edistää nuorten mahdollisuutta saada tutkimusperustaista mielenterveysapua.

Tämän tutkimuksen tutkimuskysymykset ovat:

1. Miten valmennukseen osallistuneet hyvinvointialueen toimijat kuvaavat implementointivalmennusta ja sen suhdetta vuorovaikutusohjannan juurtumiseen?
 - a. Millaisia kokemuksia osallistujilla on valmennuksesta ja millaisia muutosehdotuksia he tuovat esille?
 - b. Millaisia muutoksia osallistujat kuvaavat omassa työssään, työyhteisössään ja organisaatiossaan valmennuksen aikana ja sen jälkeen?
 - c. Miten osallistujat kokevat valmennuksen edistävän vuorovaikutusohjannan juurtumista?
2. Miten tutkijat kehittävät implementointivalmennusta yhdessä hyvinvointialueiden toimijoiden kanssa?
 - a. Miten tutkijat osallistavat hyvinvointialueen toimijoita implementointivalmennuksen kehittämiseen?
 - b. Miten hyvinvointialueen toimijat kokevat palvelumuotoilun keinojen sopivan implementointivalmennuksen kehittämiseen ja valmennuksen räätälöintiin hyvinvointialueilla?

Tutkimuksen kohderyhmä

Tutkimukseen pyydetään osallistumaan henkilöitä, jotka ovat osallistuneet vuorovaikutusohjannan käyttöönottoon

Tutkimuksen kohderyhmää ovat

- niiden yksiköiden esihenkilöt ja johtajat, joissa työntekijöitä on koulutettu vuorovaikutusohjannan käyttöön
- vuorovaikutusohjannan implementointia edistävät henkilöt organisaatiossa, kuten menetelmäkoordinaattorit, paikalliset menetelmäohjaajat ja kehittäjätyöntekijät
- vuorovaikutusohjannan käyttöön koulutetut ammattilaiset

Tutkimuksessa kerätään tutkimusaineistoa ennen valmennusta, sen aikana sekä sen jälkeen.

Tutkimusaineistoa kerätään myös henkilöiltä, jotka eivät välttämättä osallistu itse valmennustapaamisiin kuten vuorovaikutusohjantaan koulutetut ammattilaiset. Otanta tehdään tarkoituksenmukaisesti ja yhdessä hyvinvointialueen toimijoiden kanssa. Taulukossa 1 on eritelty otanta yksittäisellä hyvinvointialueella sekä koko tutkimuksessa.

Aineisto	Tutkittavat per yksi hyvinvointialue	Koko aineiston tutkittavat
Kysely 1	20–40 kyselyyn vastaajaa	40–60 vastausta
Kysely 2	10–20 kyselyyn vastaajaa	20–40 vastausta
Kysely 3	20–30 kyselyyn vastaajaa	40–60 vastausta
Haastattelut	10–15 haastateltavaa	20–30 haastateltavaa

Taulukko 1 Tutkimuksen otanta

Tutkimusmenetelmät

Tässä tutkimuksessa aineistoa kerätään tietopyynnöllä, kyselyillä, haastattelemalla ja havainnoimalla. Alla on eriteltynä tutkimuksessa hyödynnettävät aineistonkeruumenetelmät. Tutkittavaa voidaan pyytää osallistumaan yhteen tai useampaan tutkimuksen osuuteen.

- **Tietopyyntö:** Valmennukseen osallistuvilta hyvinvointialueelta pyydetään tiedot tai arviot vuorovaikutusohjantaan koulutettujen ammattilaisten lukumäärästä ja menetelmän käytöstä alueella noin kuukausi ennen valmennuksen alkamista. Tiedot pyydetään vuosilta 2024–2026.
- **Kysely 1:** Valmennukseen osallistuvia hyvinvointialueen toimijoita pyydetään vastaamaan kyselyyn ennen valmennuksen ensimmäistä kertaa. Kyselyllä selvitetään organisaatiossa tunnistettuja implementoinnin edistäjiä ja esteitä. Kysely suunnataan vuorovaikutusohjantaa tekeville ammattilaisille, heidän esihenkilöilleen ja johtajille sekä muille menetelmän implementointia edistävälle henkilölle kuten menetelmäkoordinaattoreille, menetelmäohjaajille ja kehittäjätyöntekijöille.
- **Kysely 2:** Valmennuksen ensimmäiselle tapaamiselle osallistuvia toimijoita pyydetään vastaamaan kyselyyn. Kyselyllä selvitetään kokemuksia ensimmäisestä työpajasta, asetetuista tavoitteista ja odotuksista loppuvalmennusta kohtaan. Kysely toteutetaan ensimmäisen valmennuskerran yhteydessä.
- **Kysely 3:** Valmennukseen osallistuneita toimijoita pyydetään vastaamaan kyselyyn valmennuksen jälkeen. Kyselyllä selvitetään kokemuksia valmennuksesta sekä miten valmennuksen koetaan edistävän vuorovaikutusohjannan juurtumista. Kysely toteutetaan viimeisen valmennuskerran yhteydessä sekä lähetetään tarvittaessa jälkikäteen valmennukseen osallistuneille henkilöille.

Kyselyt ovat puolistrukturoituja kyselyitä, jotka sisältävät sekä monivalintakysymyksiä että avoimia kysymyksiä. Kyselyihin vastataan sähköisessä muodossa.

- **Haastattelut:** Haastatteluihin kutsutaan valmennukseen osallistuneita toimijoita valmennuksen jälkeen. Haastattelut ovat teemahaastatteluja, joissa etukäteen haastateltaville kerrotut teemat ohjaavat keskustelua. Haastatteluilla selvitetään kokemuksia valmennuksesta sekä miten valmennuksen koetaan edistävän vuorovaikutusohjannan juurtumista. Haastattelut toteutetaan tunnin mittaisina yksilöhaastatteluina Teamsin välityksellä 1–3 kuukautta valmennuksen päättymisestä. Haastattelut nauhoitetaan.
- **Tutkijan kenttäpäiväkirja:** Tutkijan pitämä kenttäpäiväkirja toimii tutkimuksessa täydentävänä aineistona, jonka avulla dokumentoidaan implementointivalmennuksen suunnittelun ja toteutuksen keskeiset havainnot, tutkijan tulkinnat sekä prosessin aikana tehdyt ratkaisut. Päiväkirjaan voidaan ottaa kuvia valmennuksen tapaamisilla syntyvistä materiaaleista, kuten ryhmän tuottamista muistiinpanoista, visuaalisista koosteista ja työpajatehtävien tuotoksista, jotta prosessin kulku ja keskeiset oivallukset tallentuvat osaksi tutkimusaineistoa. Työpajatyöskentelyssä otettavat valokuvat rajataan siten, ettei niissä näy tutkittavia tai muita suoria tunnistetietoja tutkittavista.

Haastattelussa suostumus annetaan suullisesti ja nauhoitetaan. Muissa tutkimuksen osuuksissa suostumus annetaan sähköisesti.

Tutkimukseen liittyvät hyödyt sekä mahdolliset riskit ja haitat

Tutkimukseen osallistumalla hyvinvointialue ja sen toimijat saavat konkreettista, paikallisten tarpeiden mukaan kohdennettua tukea vuorovaikutusohjannan juurruttamiseksi. Tutkimuksessa kehitettävän implementointivalmennusmallin avulla voidaan tulevaisuudessa tukea myös muiden tutkimusperustaisten psykososiaalisten menetelmien juurtumista perustason lasten ja nuorten palveluissa.

Tutkimukseen osallistumisesta ei ole haittaa Teille eikä Teidän työellenne.

Tutkimuksen kustannukset ja taloudelliset selvitykset

Tutkimukseen osallistumisesta ei makseta palkkiota ja osallistuminen on Teille maksutonta.

Hanketta rahoittaa Strategisen tutkimuksen neuvosto (STN).

Tämän tutkimuksen aineistosta tuotetaan myös palvelumuotoilun YAMK-opinnäytetyö. Opinnäytetyö on osa tutkimusta, mutta sille ei ole kohdennettu rahoitusta. Opinnäytetyö toteutetaan itsenäisenä opiskeluun liittyvänä suoritteena Kaakkois-Suomen ammattikorkeakouluun. Opinnäytetyön laatija Helmi Heinonen on työsuhteessa Itlaan ja toimii tutkijana tässä tutkimuksessa.

Henkilötietojen käsittely ja tietojen luottamuksellisuus

Henkilötietojanne käsitellään tässä tiedotteessa kuvattua tieteellistä tutkimusta varten. Henkilötietojen käsittelyn perusteena on lääketieteellisestä tutkimuksesta annetun lain 21 a §:n ja tietosuoja-asetuksen mukaisesti yleisen edun mukainen tieteellinen tutkimus (henkilötiedot artikla 6.1.e)

Tutkimuksessa kerätään ja käsitellään vain tutkimuksen toteuttamiseksi tarvittavia henkilötietojanne. Teistä kerättyjä henkilötietoja ja tutkimustuloksia käsitellään luottamuksellisesti henkilötietojen käsittelyä koskevan lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Henkilötietojanne käsittelevät tutkimuksen käynnissä ollessa vain tutkimusryhmän jäsenet Itlassa ja Helsingin yliopistossa. Itlalla ja tutkimushankkeen tutkijoilla on kokemusta ja asiantuntemusta tutkimuksessa käsiteltävien henkilötietojen käsittelystä ja siihen liittyvistä toimista. Kaikki henkilötiedot, joista Teidät on mahdollista suoraan tunnistaa (kuten nimi) poistetaan ja korvataan koodinumeroilla, jotka säilytetään erillään koodatuista tiedoista.

Tutkimusraporteissa voidaan kertoa, mitkä hyvinvointialueet ovat osallistuneet tutkimukseen. Tulokset esitetään kuitenkin yleisenä kuvauksena niin, ettei tekstistä ole tunnistettavissa yksittäistä tutkittavaa. Aineistolainauksissa muunnellaan tarvittaessa suoria tunnistetietoja tai poistetaan tekstiä tunnistamisen estämiseksi.

Tutkimuksessa Teistä voidaan kerätä seuraavia tietoja:

Nimi, organisaatio, työkokemus vuosina, implementointikokemus vuosina, hyvinvointialue, työnimike, rooli vuorovaikutusohjannan implementoinnissa, sähköposti, ääni, kuva.

Kuvaa kerätään ainoastaan, kun haastattelut toteutetaan Teamsin välityksellä. Työpajatyöskentelyssä otettavat valokuvat rajataan siten, ettei niissä näy tutkittavia tai muita suoria tunnistetietoja.

Henkilötietojanne sisältävää aineistoa käsittelevät Itla ja Helsingin yliopisto. Henkilötietojanne voidaan väliaikaisesti luovuttaa litterointipalvelua tarjoavalle, kilpailutuksen perusteella valittavalle yritykselle. Tällöin yrityksen kanssa tehdään henkilötietojen käsittelystä erillinen sopimus, joka täyttää tietosuojasetuksen mukaiset vaatimukset ja periaatteet. Henkilötietojanne ei siirretä EU:n ja Euroopan talousalueen (ETA) ulkopuolisiin maihin.

Anonymisoitu aineisto, josta tutkittavaa ei enää voida tunnistaa, voidaan jakaa niiden tutkimusryhmien kesken, jotka kuuluvat IMAGINE-tutkimuskonsortioon.

Tietojenne säilytysaika sääntelee lainsäädäntö sekä hyvä tieteellinen tutkimustapa. Kaikki tutkimusryhmän jäsenet ovat salassapitovelvollisia ja heidät on perehdytetty tietoturvalliseen työskentelytapaan. Henkilötiedot ja aineisto säilytetään toisistaan erillään, ja aineisto käsitellään muotoon, josta suorat henkilötiedot poistetaan.

Tutkimuksen kesto on 1.10.2022-30.9.2028. Anonymisoitua tutkimusaineistoa säilytetään viisi vuotta aineiston pohjalta laadittavan väitöskirjan valmistumisen jälkeen, enintään 31.12.2035 saakka.

Tutkimustuloksista tiedottaminen

Tieteelliseen tutkimukseen liittyy olennaisesti tutkimustulosten julkaiseminen tieteellisissä julkaisuissa. Tutkimuksen tulokset julkaistaan artikkeleina tieteellisissä kotimaisissa tai kansainvälisissä julkaisuissa, YAMK-opinnäytetyössä sekä väitöskirjassa. Aineistoa voidaan jatkokäyttää myös muissa IMAGINE-tutkimuskonsortion julkaisuissa.

Henkilötietojen käsittelyyn liittyvät oikeudet

Teillä on oikeus nähdä Teistä tutkimuksen yhteydessä kerätty henkilötiedot, sekä saada tietoa, mihin henkilötietojanne on käytetty, kenelle niitä on luovutettu ja mitä tarkoitusta varten. Teillä on myös

oikeus pyytää tietojenne oikaisemista tai täydentämistä, jos havaitsette niissä virheitä tai puutteita. Lisäksi Teillä on oikeus pyytää tietojenne käsittelyn rajoittamista.

Koska käsittelyperusteena on yleinen etu, Teillä on oikeus saada informaatiota henkilötietojen käsittelystä, ellei laissa erikseen säädetty poikkeusta, tutustua tietoihin, oikaista tietoja, rajoittaa tietojen käsittelyä ja oikeus vastustaa tietojen käsittelyä. Teillä on oikeus olla johtumatta automaattisen päätöksenteon kohteeksi ilman lainmukaista perustetta, joka voidaan mahdollistaa lainsäädännöllä, jossa vahvistetaan asianmukaiset toimenpiteet rekisteröityjen oikeuksien ja vapauksien sekä oikeutettujen etujen suojaamiseksi. Lisäksi Teillä on henkilötietojen oikaisua tai käsittelyn rajoittamista koskeva ilmoitusvelvollisuus.

Teillä on oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle, jos katsotte, että henkilötietojenne käsittelyssä rikotaan EU:n yleistä tietosuojaa-asetusta (EU) 2016/679 tai muuta sovellettavaa tietosuojalainsäädäntöä. Suomessa valvontaviranomainen on tietosuojavaltuutettu.

Tietosuojavaltuutetun toimisto
Lintulahdenkuja 4, 00530 Helsinki, PL 800, 00531 Helsinki
Puhelinvaihe: 029 566 6700
Sähköposti: tietosuoja@om.fi

Lisätiedot ja tutkijoiden yhteystiedot

Mahdolliset kysymykset voi esittää:

Riikka Lämsä, dosentti, VTT, sh
Koulutusohjelmajohtaja, Itlan ja Helsingin yliopiston IMAGINE-osatutkimushankkeen johtaja
Helsingin yliopisto, lääketieteellinen tiedekunta
puh. 040 529 8343 riikka.lamsa@helsinki.fi

Petra Kouvonen, VTT
Rehtori, Itlan ja Helsingin yliopiston IMAGINE-osatutkimushankkeen vastaava tutkija
Svenska social- och kommunalhögskolan vid Helsingfors universitet
puh. 041 455 2280, petra.kouvonen@helsinki.fi

Helmi Heinonen, PsM
Tutkija, Itla
puh. 040 187 1183, helmi.heinonen@itla.fi

Jonna Lehtikainen, TtM, kättilö yamk
Erityisasiantuntija, Itla
puh. 045 787 36903, jonna.lehtikainen@itla.fi

Marjo Kurki, TtT
Kehitysjohdaja, Itla
puh. 044 271 0797, marjo.kurki@itla.fi

Elina Lähteenmäki, th, sh, TtM
Erityisasiantuntija, Itla
puh. 040 350 8748, elina.lahteenmaki@itla.fi

IMAGINE-tutkimuskonsortion johtaja:**Jari Lahti**, PsT

Professori, Helsingin yliopisto

puh. 040 571 2297, jari.lahti@helsinki.fi**Lisätietojen saamiseksi henkilötietojenne käsittelystä tutkimuksessa, voitte olla yhteydessä:****Rekisterinpitäjän yhteyshenkilö:****Riikka Lämsä**, dosentti, VTT, sh

Koulutusohjelmajohtaja, Itlan ja Helsingin yliopiston IMAGINE-osatutkimushankkeen johtaja

Helsingin yliopisto, lääketieteellinen tiedekunta

puh. 040 529 8343 riikka.lamsa@helsinki.fi**Itlan tietosuojavastaavan yhteystiedot:****Kaisa Lamminen**

Erityisasiantuntija, hankehallinto ja rahoitus

Itla

puh. 040 778 2826, kaisa.lamminen@itla.fi